

26. 2. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

QUO vadis 2019?

Nejen v tomto roce, ale do budoucna se budeme muset vyrovnat s nástupem technologií, které jsou způsobilé zasáhnout a změnit naše životy, a to i biologické fungování našeho organismu. V Číně se již narodila první dvojčata, jejichž embrya byla geneticky upravena, aby byla odolná proti HIV. Je nesporné, že nevyužíváme technologii vždy k našemu prospěchu. Někdy to připomíná hru dětí s odjištěnými zbraněmi – používáme technologie, aniž bychom znali základní principy jejich bezpečného užití, a ne vždy způsobem, který je legální, resp. který nezasahuje do zaručených práv a svobod jiných lidí.

TaylorWessing

Vývoj technologií a jejich nástup do praxe se neustále zrychluje. U běžného jedince to může vyvolat až odpor a apatii. Pokud však nebudeme držet krok s technologiemi, reálně budou technologie a ti, kteří je ovládají, ovládat nás.

FRT (Face Recognition Technology)

Tato technologie bude do budoucna určitě dále vyvíjena a vylepšována a bude jistě čím dál tím více využívána jak bezpečnostními složkami státu, tak i soukromými subjekty, ať už za účelem zajištění bezpečnosti osob a majetku nebo v marketingu pro účely cílené reklamní komunikace. FRT může přinést mnoho pozitivního, ale nepochybně přináší i zásah do soukromí občanů. GDPR zakotvuje pouze rámcová a obecná pravidla pro ochranu soukromí a cílí na zpracování osobních údajů v soukromém sektoru. Riziko zneužití však existuje jak v soukromém, tak i ve veřejném sektoru. Jak bude tato technologie více a více pronikat do našeho života, bude třeba rozvinout diskuzi o mezích jejího využití v souladu s ústavními principy a ochranou soukromí.

Rozsáhlé využívání kamer k hodnocení, identifikaci a sledování jednotlivců vedlo např. vládu Spojeného království, aby ustanovila úřad komisaře pro dohled nad kamerovými systémy (Surveillance Camera Commissioner) a byl vytvořen Kodex chování cíleně upravující použití kamerových systémů (<https://www.gov.uk/government/publications/surveillance-camera-code-of-practice>). Samo GDPR předvídá vznik kodexů chování, které mají přispět k řádnému uplatňování principů a pravidel GDPR v praxi s ohledem na konkrétní povahu technologie nebo odvětví, kde je užívána. Významnou roli jistě budou hrát i nevládní organizace zabývající se ochranou lidských práv.

Smlouva o internetu

Tim Berners-Lee, otec internetu, prostřednictvím nadace World Wide Web Foundation, zahájil kampaň adresovanou vládám, technologickým gigantům i jednotlivcům, aby zaštili novou smlouvu o internetu "Contract for the Web" (<https://contractfortheweb.org/>). Mezi jinými se k ní již připojily společnosti Google a Facebook.

Berners-Lee shrnuje podstatu kampaně a uvádí, že *"Lidstvo spojené technologií na webu funguje dystopicky. Existuje zneužívání on-line, předsudky, podjatost, dochází k polarizaci, objevily se falešné zprávy, v mnoha směrech je internet vadný. Tato smlouva má vytvořit internet, který bude sloužit lidstvu, vědě, znalostem a demokracii"*. Tato iniciativa vyzývá vlády, společnosti i jednotlivce, aby dodržovali určité základní principy, které mají zajistit všem neomezený přístup k internetu, respektování práva každého na soukromí, podporovat lidskost, kreativitu a vytváření společných děl, vytvoření bezpečného on-line prostředí.

Platební služby

Payment Systems Directive 2 a Open Banking otevřely nové cesty pro vývoj bankovníctví a platebních služeb. Již v minulém roce jsme zaznamenali spuštění nových aplikací jak v bankovním sektoru, tak na úrovni start-upů využívajících nové možnosti v platebním styku. Jistě lze očekávat další zvýšení uživatelského komfortu v platebním styku, což podníká i rozvoj dalších on-line služeb.

Babylónská věž

Zatím Artificial Intelligence (AI) není na té úrovni, aby úplně vytlačila výuku cizích jazyků ze škol, ale zcela jistě již dnes do jisté míry konkuruje překladatelským službám a zmenšuje svět. Informace z celého světa jsou nám čím dál tím více dostupnější. Již nyní můžeme využívat stále se zlepšující kvalitu on-line překladače Google Translate, vznikají nové tlumočící aplikace pro chytré telefony. Fake news

Jeví se, že problémem naší doby není dostupnost informací, ale naopak záplava informací a jejich kvalita. V odborném světě jsou odborné články v renomovaných časopisech (recenzované a impaktované časopisy) před publikací recenzovány dalšími odborníky z daného oboru (peer-to-peer review). Jde o odborníky, kteří sledují, zda závěry autora jsou dostatečně podloženy empirickými zkušenostmi. Zcela přirozeně se nové názory prosazují relativně těžce, nejsou totiž vždy zaštitěny osvědčenou praxí a názory dalších kolegů z oboru. Postupně si nové objevy získávají důvěru tím, že další lidé učiní stejnou nebo podobnou zkušenost, ztotožní se s novými názory, novým poznáním. Následně se pak z nových objevů stávají „mainstreamové“ názory. Je to však proces dlouhý a odvislý na tom, zda nový názor zaujme a najde podporu i dalších lidí, kteří jsou ochotni se novému směru vědy a výzkumu věnovat, resp. k tomu získají financování. To ještě neznamená, že jde o informaci pravdivou, je přirozené se mýlit a řadu poznání předchází neúspěšné pokusy a omyly, bez nichž by však nebylo možné najít správnou odpověď.

Dnešní technologie umožňují rozšiřování jakýchkoliv informací rychlostí světla a de facto bez časového prodlení zasáhnou jednotlivce na celém světě. Každý dnes může šířit informace o čemkoliv prostřednictvím sociálních sítí a blogů. Díky pluralitě zdrojů informací, rychlosti jejich šíření a v důsledku toho jejich množství, je pro člověka stále těžší se v informacích orientovat. V této situaci mají stále nepochybnou roli a také zodpovědnost klasická média. Není v silách jednotlivce, aby prověřoval pravdivost každé informace, která se k němu dostane, ale média mají lidské i finanční zdroje, aby informace nejen sbíraly, ale i vyhodnocovaly. Nezávislá média budou hrát stále velmi důležitou roli v prověřování informací a identifikaci fake news. WhatsApp chce bojovat s fake news tak, že nově přepośle zprávy jen pěti kontaktům. Facebook začal mimo jiné za tímto účelem hodnotit důvěryhodnost svých uživatelů podle toho, zda jimi nahlášené fake news se později ukázaly jako pravdivé nebo jako skutečné fake news. Zde je vidět síla samoregulace a velká míra odpovědnosti na úrovni technologických gigantů.

Nařízení o ePrivacy

Rok 2018 byl poznamenán účinností obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Nejde

však o jediný evropský předpis týkající se ochrany soukromí. Na další nařízení EU se stále čeká, jde o nařízení o soukromí a elektronických komunikacích, které by mimo jiné upravovalo používání cookies a pravidla direct marketingu a nahradilo stávající směrnici 2002/58/ES. Původní záměr, aby i toto nařízení nabylo účinnosti k 25. Květnu 2018 byl velice ambiciózní, dnes se jeví reálně to, že jej bude schvalovat až nový Evropský parlament po volbách v květnu tohoto roku.

GDPR v praxi

Koncem roku 2018 sdružení dTest, o.p.s. podalo podnět k Úřadu na ochranu osobních údajů ohledně zpracování polohových údajů uživatelů společností Google. Tento podnět navazuje na další podněty podané v dalších zemích EU a v Norsku. Vedoucím dozorovým úřadem podle GDPR je irský dozorový úřad. Rok 2019 bude tedy ve znamení dalších průlomových rozhodnutí směřujících vůči technologickým firmám zpracovávajícím Big Data.

Brexit

Bezpochyby bude mít na vývoj v tomto roce a letech následujících vliv Brexit. Vzhledem k současné situaci je třeba uvažovat i o tzv. tvrdém Brexitu a důsledků z něj plynoucích. Brexit se jistě dotkne všech stránek obchodních vztahů. V oblasti práva duševního vlastnictví půjde zejména o šíři ochrany plynoucí z registrace ochranných známek EU a průmyslových vzorů Společenství na území Spojeného království a problematiku paralelních dovozů.

- Ochranné známky EU a registrované průmyslové vzory EU při tvrdém Brexitu

Podle informací vlády Spojeného království zveřejněných na stránkách

<https://www.gov.uk/government/publications/trade-marks-and-designs-if-theres-no-brexit-deal/trade-marks-and-designs-if-theres-no-brexit-deal> budou označení chráněná zapsanými ochrannými známkami EU a průmyslovými vzory Společenství chráněna i nadále na území Spojeného království, i pro případ tvrdého Brexitu, ale jako národní průmyslová práva Spojeného království. To znamená, že každá ochranná známka EU nebo průmyslový vzor Společenství obdrží na území Spojeného království vlastní registrační číslo. Vlastníci těchto práv mohou vyrozumět vládu Spojeného království, že nemají zájem, aby jejich právo EU bylo nadále chráněno jako národní právo ve Spojeném království (systém opt-out). Následně to bude zejména znamenat, že tyto ochranné známky a průmyslové vzory bude třeba zvláště obnovit pro území Spojeného království, poté co uplyne doba jejich ochrany pro území EU, tj. podat žádost o obnovu ochranné známky nebo průmyslového vzoru u příslušného úřadu ve Spojeném království a uhradit příslušný poplatek. Vymáhání práv z těchto ochranných známek nebo průmyslových vzorů na území Spojeného království pak bude možné pouze podle práva Spojeného království.

Pokud ke dni Brexitu, tj. 29. března 2019 nebude ochranná známka EU nebo průmyslový vzor Společenství ještě zapsán (bude podána pouze přihláška u EU IPO), pak pokud budou mít přihlašovatelé i nadále zájem o ochranu svého označení/vzoru na území Spojeného království, budou si muset podat novou národní přihlášku u příslušného úřadu Spojeného království (nebo mezinárodní přihlášku prostřednictvím Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě) (systém opt-in). Vláda Spojeného království deklaruje, že po dobu 9 měsíců od Brexitu bude uznávat za datum priority datum původní přihlášky ochranné známky EU nebo průmyslového vzoru Společenství. Za tuto přihlášku bude nutno uhradit příslušný poplatek podle pravidel týkajících se přihlašování národních ochranných známek/vzorů Spojeného království.

- Nezapsané průmyslové vzory Společenství

Britská vláda deklaruje, že zajistí plnou ochranu nezapsaných průmyslových vzorů EU i pro dobu po tvrdém Brexitu v původním rozsahu po dobu trvání tohoto práva (tři roky ode dne, kdy byl poprvé na území EU zpřístupněn veřejnosti) bez potřeby dalších administrativních kroků.

· Vyčerpání práv a paralelní dovozy

Podle práva EU platí, že práva duševního vlastnictví jsou vyčerpána v okamžiku, kdy je originální zboží poprvé uvedeno na trh EU/EHP se souhlasem vlastníka duševního vlastnictví. V praxi to znamená, že vlastník práva duševního vlastnictví může bránit dovozu originálního zboží, které bylo s jeho souhlasem poprvé uvedeno na trh mimo EU, např. dovozu levnějších originálních léků z Asie do EU. Naopak v rámci EU nelze bránit dovozu levnějších originálních léků např. ze Španělska do Spojeného království, pokud byly se souhlasem vlastníka ochranné známky nebo patentu poprvé uvedeny na trh v některé z členských zemí EU.

Zatím není jisté, jak se k otázce vyčerpání práv duševního vlastnictví vláda Spojeného království postaví, pokud nebude dosaženo dohody s EU a jakou cestu zvolí Spojené království po konci přechodného období, pokud bude uzavřena výstupová dohoda. Pokud se EU a Spojené království domluví, mělo by po dobu přechodného období zůstat vše tak, jak je (článek 61 výstupové dohody ve znění z 25. listopadu 2018), to znamená, že vlastníci práv duševního vlastnictví nebudou moci bránit importu vlastního zboží do Spojeného království, pokud bylo poprvé uvedeno na trh s jejich souhlasem na území EU mimo Spojené království a naopak.

• Předávání osobních údajů z EU do Spojeného království

V případě tvrdého Brexitu bude k předávání osobních údajů nutno přistupovat jako k předávání osobních údajů do třetích zemí, pokud se na daný případ nebudou vztahovat výjimky pro specifické situace (článek 49 GDPR). Buď bude docházet k předávání osobních údajů na základě rozhodnutí Evropská komise o odpovídající úrovni ochrany anebo bude nutno, aby správce/vývozce osobních údajů usazen na území EU poskytl vhodné záruky pro zabezpečení zpracování osobních údajů (standardními smluvními doložkami, závaznými podnikovými pravidly). Půjde zejména o sdílení osobních údajů v rámci nadnárodních korporací s mateřskou společností ve Spojeném království anebo předávání pro účely služeb cestovního ruchu či služeb zpracování osobních údajů včetně služeb cloudových uložení.

• Lékový záznam

Již rok platí povinná elektronická preskripce léků. Koncem minulého roku vláda schválila další novelu zákona o léčivech, která by měla realizovat v praxi sdílený lékový záznam pacienta. Dnes má přístup do záznamů o vystavených elektronických receptech pouze pacient. Pokud parlament schválí vládní návrh novely zákona o léčivech, pak budou mít k těmto záznamům přístup i lékaři, lékárníci a zdravotnická záchraná služba. Vláda to odůvodňuje zvýšením bezpečnosti pro pacienta, jelikož předepisující lékař bude moci vyhodnotit případné lékové interakce s již předepsanými léky. Sdílení těchto informací bude moci pacient zakázat, ale systém by měl být nastaven tak, že od počátku bude sdílení automaticky povoleno. Vzhledem k tomu, že i dnes je dosti obtížné získat přístup k vlastním záznamům o elektronické preskripci, nebude takové odmítnutí sdílení jednoduché. Bude záležet na informovanosti a iniciativě pacientů, aby své soukromí případně ochránili. Jde o další krok vlády k digitalizaci zdravotnické dokumentace. Veškeré moderní technologie s sebou ale přináší také nové výzvy a rizika. Především je třeba zabezpečit nezávislou kontrolu bezpečnosti uložených dat a ochrana před neautorizovaným přístupem a zneužitím. Parlament, který bude vládní návrh projednávat, by se mimo jiné měl zabývat i určením maximální doby pro uložení zpracovávaných

údajů, které se přímo dotýkají zdravotního stavu jednotlivců.

Karin Pomaizlová,
partner

[Taylor Wessing e|n|w|c advokáti v.o.s.](#)

U Prašné brány 1078/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 216

e-mail: prag@taylorwessing.com

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)